

La formació dels mestres a la UIB: vells i nous reptes

“La lògica (i la irracionalitat) dels esdeveniments juntament amb els nous escenaris educatius, sovint carregats d’urgències, ens ha portat, en general, a una subordinació al dia a dia en la formació dels mestres.”

Jaume Oliver i Jaume

Mai no s’ha fet una avaluació seriosa i institucional (d’informals i parcials, moltes) del fet de la integració de l’antiga Escola de Magisteri a la Universitat. Entre molts d’altres, és aquest un esdeveniment provocat per la Llei General d’Educació de l’any 1970, l’aprovació de la qual i la implantació de la reforma que originà, compleix enguany, per cert, els primers 23 anys.

Tampoc tenim realitzat ni publicat un seguiment rigorós dels diferents plans d’estudis i de llurs modificacions parcials durant aquest llarg període. Han estat uns anys densos en canvis de polítiques educatives i en canvis de contextos, educatius, econòmics, polítics i institucionals, fet que ha possibilitat que no tots els projectes i plantejaments educatius i, concretament, referits a la formació del professorat, arribassin a convertir-se en realitats vives i satisfactòries, deixant un llarg nombre d’assignatures pendents, algunes de les quals constitueixen, encara avui, reptes sense resoldre del tot.

Perquè tan importants com els continguts estrictes dels plans de formació de mestres són els diferents elements contextuals que els envolten i condicionen: aspectes institucionals, procediments de selecció d’alumnat, professorat, nombre d’alumnes per grup, pressupostos, edificis, recursos,

relacions amb els sistema educatiu, sortides professionals, etc. Per bé que algun d’aquests elements no siguin controlables del tot per part de les instàncies directament responsables de la formació dels mestres a la UIB (per cert, caldria definir-les millor i regular o canviar certes competències), tots ells han d’esser objecte d’anàlisi, de reflexió i de proposta per part de tots els interessats (qui són realment els interessats en la formació dels mestres?, pregunta que hauria d’inquietar tota la societat conscient i desenvolupada que, a més es preocupa pel seu futur).

Sembla que la pregunta dels anys setanta “Quin tipus de mestre volem?” ni ha estat satisfactòriament contestada ni, lògicament, s’han pogut avaluar les diferents propostes-alternatives amb els seus desenvolupaments pràctics. Malgrat la bibliografia hagi augmentat extraordinàriament, la lògica (i la irracionalitat) dels esdeveniments juntament amb els nous escenaris educatius, sovint carregats d’urgències, ens ha portat, en general, a una subordinació al dia a dia en la formació dels mestres, tapant els arbres el conjunt del bosc sense tenir cap seguretat d’encertar les decisions i les estratègies en un assumpte tan fonamental per al sistema educatiu. Podria resultar molt adient –és una obligació institucional inexcusable– una revisió de tots aquests aspectes, tot aprofitant l’avinentsa de la finalització dels estudis per part de la primera promoció de mestres del Pla 1992 (pla condicionat per la LOGSE en els seus continguts i en les seves especialitats). Aquestes línies pretenen estimular aquesta tasca de reflexió i avaluació, sense deixar d’expressar alguns suggeriments per al futur, necessitats, lògicament, d’una major concreció i operativització, ja que ni el lloc ni l’objectiu d’aquesta col·laboració permeten altra cosa. Caldria referir-nos, en un esforç de síntesi, a set punts:



El multiaulari, futura seu de l’Escola de Magisteri

Primer.— És necessari obrir i desenvolupar un debat institucional sobre la formació dels mestres a la UIB, que porti a la revisió en profunditat del Pla d'Estudis vigent i dels seus aspectes contextuals (titulació per a l'ensenyament en català, creació de noves especialitats i formació pràctica —sense descartar, sinó tot el contrari, la creació de centres educatius d'Educació Infantil o Primària al Campus— entre les prioritats urgents).

Una experiència positiva de situacions d'aprenentatge en espais adients és molt més impactant per als mestres en formació que l'estricta contingut de moltes activitats curriculars.

Segon.— Resulta de tota urgència la planificació de l'espai per a la Facultat d'Educació, i la corresponent dotació de recursos, a la qual són integrats els estudis de formació de mestres, davant l'imminent trasllat al Campus de la UIB i l'abandó de l'històric edifici "Guillem Cifre de Colonya" al carrer Pedagog Joan Capó. Ni el nom (Multiaulari: els espais per a la formació són molt més que un conjunt d'aules!) ni la manca d'informació i debat en relació a aquest important aspecte contextual per a la formació de mestres durant la seva construcció, justifiquen cap optimisme. Una experiència positiva de situacions d'aprenentatge en espais adients és molt més impactant per als mestres en formació que l'estricta contingut de moltes activitats curriculars. Podria haver-se seguit una política semblant a la que s'ha seguit a l'Escola d'Hoteleria i Turisme, sens dubte un dels encerts millors del nostre campus.

Tercer.— Per l'estructura departamental de la UIB i per les característiques específiques dels estudis de formació de mestres, l'assignació del professorat concret ha d'esser objecte d'una especial cura per part dels departaments, qüestió no

resolta del tot, fins ara.

Quart.— Cal redefinir les competències dels òrgans directament o indirectament responsables de la formació dels mestres (Vice-rectorats, Gerència, Facultat d'Educació, Departament de Ciències de l'Educació, altres departaments, Consells d'Estudis, etc.) i coordinar-ne llurs actuacions.

Cinquè.— Cal obrir el conjunt d'activitats curriculars al món educatiu en sentit ample: Administracions Educatives (MEC, Conselleries, Consells Insulars, Ajuntaments, etc.), centres escolars públics, concertats i privats, professionals en exercici, APAs, Centres de formació o recerca (CEPs i ICE, per exemple), xarxes culturals i socials, etc... i no únicament durant la formació pràctica sinó de forma permanent i institucionalitzada.

Sisè.— Cal instrumentar una millora qualitativa de la formació de mestres, valorant el seu efecte multiplicador per al sistema educatiu (tutories d'entrada al

període de formació, tutories associades a cada matèria, tutories per a la formació pràctica, tutories de sortida professional o de sortida per a altres nivells de formació, tutories per al desenvolupament personal, formació específica del professorat assignat a aquests estudis, etc.)

Setè.— La formació de mestres constitueix un dels eixos fonamentals de tota política educativa. Cal reclamar, una vegada més, la urgent assumpció de les competències educatives, universitàries i generals, per part del Govern de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, sense la qual resulta impossible tota planificació i disseny de polítiques de formació del professorat. ¿S'ha dissenyat i executat alguna vegada, a nivell institucional, amb caràcter estable i amb coordinació eficaç, una política integral —inicial i permanent— de formació de professorat dels nivells d'Educació Infantil i Primària a la nostra Comunitat? Ja comença a esser hora de fer-ho. □



SANICALOR

SALES DE BANY

SANITARIS, CALEFACCIÓ,
AIRE CONDICIONAT,
CERÀMICA, GRES,
ACCESSORIS DE BANY

Exposició

Ausiàs March, 38
Tl. 29 12 64
Fax 29 12 65
07003 Palma de Mallorca

Exposició, oficines i magatzem

Gremi dels Boters, 19
Tl. 43 02 00
Fax 43 14 80
07009 Palma de Mallorca